

Algemeen	
Onderwerp	Uitkomsten onderzoek Zorgfraude
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	Badeen Pedawi/Frank de Groot
E-mail	b.pedawi@hilversum.nl
Kenmerk	22.0002338
Datum	12 mei 2022

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Het DO wordt voorgesteld om de verbeterpunten 5, 7, 9 en 10 te implementeren; deze vereisen weinig tot geen aanvullende kosten.
Voorstel 2.	Het DO wordt voorgesteld om aan de werkgroep opdracht te verstrekken de overige verbeterpunten nader te onderzoeken op kosten- en formatie- en overige (implementatie) aspecten. Daarbij kan het DO -aan de hand van de nu voorliggende uitkomsten van de opdracht uit mei 2021- voorkeuren en prioritering aangeven.
Voorstel 3.	Het DO wordt voorgesteld om de onderzoeksrapportage en besluit/richting vanuit het DO ter kennisgeving aan het PFHO-SD aan te bieden, als terugkoppeling op het verzoek vanuit het PFHO april 2021.

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
19-05-22	Directie-overleg	Bespreken	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	
Datum	Maak een keuze	Maak een keuze	

Toelichting

Beknopte toelichting

Aanleiding

Op aangeven van het PFHO-SD (n.a.v. een webinar over zorgfraude) in april 2021 heeft het DO in mei 2021 opdracht gegeven aan een ambtelijke werkgroep om in kaart te brengen hoe toezicht en handhaving in de regio zijn belegd, én om met een eerste inschatting te komen van de impact van uitvoeringsvarianten voor verbeteringen in toezicht en handhaving op Wmo en Jeugdwet. Met de bijgaande rapportage doet de werkgroep verslag van het onderzoek.

Toelichting bij voorstel 1

Deze verbeterpunten vereisen geen (grote) investeringen want kunnen (grotendeels) worden gedekt vanuit bestaande budgetten en formatie. Het gaat om verbeterpunten:

- 5 / intensiveren van informatiedeling;
- 7 / trainingen medewerkers;
- 9 / intensiveren terugvorderingsbeleid/uitvoering;
- 10 / in VNG/G40-verband lobbyen voor wijziging nationale wet- en regelgeving

Toelichting bij voorstel 2

De werkgroep kan verdiepend onderzoek doen naar de verbeterpunten waaraan kostenaspecten zijn gekoppeld, m.n. wegens formatie-uitbreiding. Aan het DO wordt voorgesteld om aan te geven welke verbetervoorstellen eventueel prioriteit hebben om nader onderzocht/uitgewerkt te worden.

Toelichting bij voorstel 3

Dit onderzoek is verricht op verzoek van het portefeuillehoudersoverleg april 2021. Het DO wordt daarom geadviseerd om de onderzoeksrapportage ter kennisgeving aan te bieden aan het PFHO,

aangevuld met een oplegger waarin besluit/richting vanuit het DO wordt geschetst.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Rapport Uitkomsten onderzoek Zorgfraude regio G&V-streek

Uitkomsten onderzoek bestrijding zorgfraude

REGIO GOOI EN VECHTSTREEK

Bestuurlijk opdrachtgever
Ambtelijk opdrachtgever
Schrijvers
Coördinator
Datum

Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein
Directieoverleg Sociaal Domein Regio Gooi en Vechtstreek
Frank de Groot en Badeen Pedawi
Nicolette Koedam
11 april 2022

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
Hoofdstuk 1 Aanleiding	5
1.1 Opdracht tot onderzoek	5
1.2 Het belang van fraudebestrijding	5
1.3 Onderzoek Ministerie SZW	5
Hoofdstuk 2 Onderzoek	7
2.1 De onderzoeksopdracht	7
2.2 Deelnemers regionale werkgroep	7
2.3 Reikwijdte en werkwijze	7
Hoofdstuk 3 Onderzoeksopdracht 1: breng in kaart welke taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein te onderscheiden zijn	8
Hoofdstuk 4 Organisatie in onze regio	9
4.1 Sociale Recherche	9
4.2 Regio G&V-streek	9
4.3 Gemeenten / lokale handhavers en consultants	10
Hoofdstuk 5 Onderzoeksopdracht 2: Geef inzicht waar de taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein niet belegd zijn voor de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Diemen	12
Hoofdstuk 6 Onderzoeksopdracht 3: beschrijf op hoofdlijnen de inhoudelijke keuzes om bestrijding zorgfraude te versterken	166
Hoofdstuk 7 Onderzoeksopdracht 4: Geef een eerste inschatting van de impact van de uitvoeringsvarianten	199
Bijlage 1 Uitvraag aan gemeenten	222
Bijlage 2 Voor- en nadelen van Open House Methodiek.....	233
Bijlage 3 Overzicht van controles inkoop- en contractbeheer.....	255
Bijlage 4 Bronnen	26
6	

Managementsamenvatting

Opdracht tot onderzoek

Op het Directeurenoverleg Sociaal Domein van 4 mei 2021 is (op verzoek van de portefeuillehouders naar aanleiding van een webinar zorgfraude op 8 april 2021) besloten om een regionale werkgroep te formeren om onderzoek te doen naar het versterken van de bestrijding van zorgfraude binnen het Sociaal Domein. We doen dit onderzoek vanuit het samenwerkingsverband van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en van de Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek (waar de gemeente Diemen ook deel van is).

Geschatte omvang fraude

Aanpak van zorgfraude is niet alleen nodig uit financieel oogpunt, maar moet ook worden verricht ter voorkoming van criminele activiteiten die de samenleving ondermijnen en om te zorgen dat kwetsbare inwoners de zorg ontvangen die zij nodig hebben.

De Regio heeft afgelopen jaren uiteenlopende bedragen teruggevorderd van zorgaanbieders. Het patroon is grillig. Van € 30.000 tot € 500.000 per jaar (Wmo en Jeugdwet). De effecten zijn vooral een verbetering van de kwaliteit van zorg. Daarnaast heeft handhaven een preventieve werking omdat zorgaanbieders nauwkeuriger gaan factureren. Uit recent landelijk onderzoek¹ blijkt dat de landelijke schatting is dat er tussen de 3 en 10% van het totale budget voor de Wmo en Jeugdwet wegvloeit naar fraude. In 2020 en 2021 is in de Regio Gooi en Vechtstreek jaarlijks circa 100 miljoen euro uitgegeven aan de Jeugdwet en de Wmo (zie onderstaande tabel).

In onze regio is het contractmanagement goed georganiseerd en de professionaliteit en deskundigheid is hoog. Desondanks zijn verbeteringen mogelijk zoals beschreven in dit rapport. Als we uitgaan van een schatting van 1 % in onze regio, zou dit dus een bedrag betekenen van rond 1 miljoen euro.

Onderzoeksoopdracht door Directeurenoverleg Sociaal Domein:

1. Breng in kaart welke taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein te onderscheiden zijn.
2. Geef inzicht waar de taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein niet zijn belegd voor de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en de gemeente Diemen
3. Beschrijf op hoofdlijnen de inhoudelijke keuzes om de bestrijding van zorgfraude binnen het Sociaal Domein te versterken.
4. Geef een eerste inschatting van de impact van de uitvoeringsvarianten.

Opdracht 1: Taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein

Gemeenten hebben een wettelijke plicht om bij de uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet de rechtmatigheid en de kwaliteit te handhaven, zowel op klantniveau als op organisatieniveau (bij de organisaties die voorzieningen verstrekken aan inwoners). In onze regio is toezicht/handhavingstaken als volgt belegd:

- Sociale Recherche: doet onderzoek in dossiers waar fraude wordt vermoed voor de regiogemeenten Gooi en Vechtstreek en gemeente Diemen. Tevens is de SR in sommige gemeenten toezichthouder PGB-dossiers.
- Regio G&V-streek: verricht de inkoop en het contractbeheer, en houdt toezicht voor de regiogemeenten Gooi en Vechtstreek bij Wmo en Jeugdwet.
- Gemeenten: de consultants en lokale handhavers spelen een belangrijke rol 'aan de poort' bij nieuwe aanvragen en/of controles op lopende voorzieningen.
- De landelijke Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is toezichthouder op de kwaliteit bij de Jeugdwet.

¹ Rapport Inspectie SZW 2021 – 'Op Zoek naar de Heilige Graal - onderzoek naar de aard en omvang van fraude met zorggelden'.

Opdracht 2, 3 en 4: Knelpunten en oplossingsvarianten

De knelpunten en mogelijke oplossingsvarianten worden beschreven in het navolgend schema. Dit overzicht dient als uitgangspunt voor de discussie in het Directieoverleg en het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein inzake het stellen van prioriteiten voor nader onderzoek naar een businesscase/ verbeteraanpak.

	Opdr. 2 / wat is niet goed belegd? (knelpunten)	Opdr. 3 / inh. keuzes om bestrijding te versterken (mogelijke oplossingen)	Opdr. 4 / impact-varianten
1	Regionale toetsing van lokale contracten maatwerkvoorzieningen.	Bij lokale inkoop altijd eerst regionale toetsing verrichten.	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
2	Regionale toetsing van PGB-aanbieders	Regionaal verantwoordingsprotocol toepassen bij PGB-aanbieders en lokale maatwerkvoorzieningen. Hiermee worden ze onderworpen aan strenge kwaliteitseisen door een professionele inkoop- en contractbeheerafdeling. Daarnaast kan actief ontmoedigingsbeleid ingezet worden voor PGB's. Deze poortwachtersfunctie kan worden ingevoerd voor eerste PGB-aanvragen.	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
3	Meer locatiebezoeken naast administratieve controles	Toezichthouder kwaliteit Jeugdwet aanvullen: De Regio verricht extra kwaliteitscontroles naast het wettelijke formele toezichthouderschap dat belegd is bij het IGJ	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
4	Intensiveren cliëntenparticipatie	Inwoners meer gericht betrekken in de controle op levering en kwaliteit en klachtenmeldpunt meer onder de aandacht brengen. Hiermee worden onregelmatigheden opgespoord waarna gerichtere controles ingezet kunnen worden (beoordelingen, inzage in declaraties en klachtenmeldpunt).	Afhankelijk van de uitwerking (personele inzet, ICT en/of communicatie).
5	Intensiveren van de informatiedeling (tussen gemeenten en partners)	Om ervoor te zorgen dat in- en uitgaande signalen ook terecht komen bij de partijen die ernaar dienen te handelen, dient er een structureel proces voor communicatie en afstemming ingericht te worden. Betrokken partijen zijn daarbij: de inwoners, consultants/gemeente, regio/contractmanager, klachtenmeldpunt, toezichthouder, sociale recherche en overige stakeholders.	Het betreft vooral het aanpassen van de werkwijze. Efficiënter werken betekent tijdsbesteding aan de voorkant met delen van informatie, en levert tijdsbesparing op aan de achterkant. Daarom structureel geen extra kosten of capaciteit nodig. Wel incidenteel: voor het inregelen van werkwijze en convenanten (cf. AVG).

6	Structurele controle van jaarrekeningen	Het contractbeheer kan uitgebreid worden door jaarlijks terugkerende 100%-controles uit te voeren van de jaarstukken van de gecontracteerde zorgaanbieders. Hiermee kunnen diverse aspecten in beeld worden gebracht bij zorgaanbieders die een ingewikkelde juridische bedrijfsstructuur.	Afhankelijk van uitwerking (personele inzet en/of ICT).
7	Trainingen medewerkers (preventie, bewustwording, AVG-toepassing)	Het opleiden van medewerkers van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten zorgt ervoor dat medewerkers alerter worden op mogelijke signalen van fraude en misbruik.	De kosten voor trainingen voor alle regiogemeentes vallen binnen het gemeentelijk opleidingsbudget. Binnen het nieuwe overleg zorgfraude extra taken en mandaat opnemen waarin bijscholing vermeld wordt.
8	Capaciteitsuitbreiding Sociale Recherche / inzet Wmo/Jw.	De huidige dienstverlenings-overeenkomst Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek is qua capaciteit alleen gericht op de Participatiewet en dient uitgebreid te worden voor de extra taken rechtmatigheid Wmo en Jeugdwet.	Uitbreiding in capaciteit.
9	Intensiveren terugvorderingsbeleid	Om gebruik te kunnen maken van de bevoegdheid tot terugvordering (bij inwoners) op grond van de Wmo, dienen gemeentes beleid te ontwikkelen.	Geen aanvullende capaciteit nodig. Kan vooralsnog gerealiseerd worden binnen de bestaande capaciteit voor beleidsontwikkeling en terugvordering bij de gemeenten.
10	In VNG/G40-verband lobbyen voor wijziging nationale wet- en regelgeving	Huidige wetgeving voorziet niet in mogelijkheden om moederholdings van zorg-BV's te controleren.	Geen aanvullende inzet nodig.

=====

Hoofdstuk 1 Aanleiding

1.1 Opdracht tot onderzoek

Op het Directeurenoverleg Sociaal Domein van 4 mei 2021 is (op verzoek van de portefeuillehouders naar aanleiding van een webinar zorgfraude op 8 april 2021) besloten om een regionale werkgroep te formeren om onderzoek te doen naar het versterken van de bestrijding van zorgfraude binnen het Sociaal Domein. We doen dit onderzoek vanuit het samenwerkingsverband van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en van de Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek (waar de gemeente Diemen ook deel van is).

1.2 Het belang van fraudebestrijding

Door de decentralisaties in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor meer doelgroepen, meer voorzieningen en meer budget. De noodzaak om onrechtmatige besteding van gemeentelijke budgetten te voorkomen en bestrijden is groter geworden. Een integrale aanpak bij de handhaving binnen het Sociaal Domein is daarom gewenst.

Het bestrijden van fraude is om meerdere redenen van belang:

- De beheersing van de kosten, met (A) voorkomen van voorzieningen/uitkeringen waar geen recht op bestaat (B) terugvorderen van teveel of ten onrechte verstrekte middelen;
- Het bieden van kwaliteit door frauduleuze organisaties (c.q. kwalitatief mindere zorg) te weren of te vervangen;
- Het behouden van draagvlak van de voorzieningen middels goede controles (preventief en achteraf) op rechtmatige en doelmatige verstrekking.
- Het voorkomen van criminele activiteiten zoals geld-witwassen en ondermijning.
- De bescherming van kwetsbare inwoners tegen ondermaatse zorgverlening door malverserende aanbieders.

Daarbij is het zaak om als regiogemeenten gezamenlijk op te trekken. Fraude houdt immers niet op bij een gemeentegrens omdat veel (zorg)aanbieders een (inter)regionaal werkgebied hebben. Bestrijding van zorgfraude helpt ook mee om criminele handelingen zoals ondermijning en witwassen van geld tegen te gaan.

1.3 Onderzoek Ministerie SZW

In het in 2021 verschenen onderzoek "Op zoek naar de heilige graal- Een onderzoek naar de aard en omvang van fraude met zorggelden" in opdracht van het Ministerie SZW staat dat er zeven fraudevormen voorkomen:

1. Duurdere zorg declareren dan geleverd
2. Zorg declareren die de cliënt niet nodig heeft (opcoderen)
3. Meer uren declareren dan geleverd
4. Zorg declareren voor cliënten aan wie geen zorg is geleverd (spookzorg)
5. Duurdere zorg laten indiceren dan de cliënt nodig heeft
6. Minder zorg of minder goede zorg leveren dan waar de cliënt recht op heeft (kwalitatieve frauduleuze onderbehandeling)
7. Een ondeugdelijke of foutieve administratie voeren

De drie meest voorkomende verschijningsvormen van zorgfraude zijn 'spookzorg', 'opcoderen' en 'kwalitatieve frauduleuze onder-behandeling'.

Uit hetzelfde onderzoek kwamen ook vijf dominante factoren die van invloed zijn op de bestrijding van zorgfraude:

1. Toegang
2. Toezicht
3. Wet- en regelgeving
4. Fraudemogelijkheden
5. Normen

Uit bovengenoemd onderzoek blijkt dat de landelijke schatting is dat tussen de 3 en 10% van het totale budget voor de Wmo en Jeugdwet wegvloeit naar fraude of oneigenlijke declaraties. In Hoofdstuk 7 gaan we verder in op de baten van handhaving en de uitdagingen om deze uit te drukken in cijfers.

Hoofdstuk 2 Onderzoek

2.1 De onderzoeksopdracht

Onderzoeksopdracht door Directeurenoverleg Sociaal Domein:

1. Breng in kaart welke taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein te onderscheiden zijn.
2. Geef inzicht waar de taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein niet zijn belegd voor de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en de gemeente Diemen.
3. Beschrijf op hoofdlijnen de inhoudelijke keuzes om de bestrijding van zorgfraude binnen het Sociaal Domein te versterken.
4. Geef een eerste inschatting van de impact van de uitvoeringsvarianten.

Tot op heden verricht de Sociale Recherche vooral taken op het gebied van de Participatiewet (hierna te noemen: PW). Er is bij de regiogemeenten een verschuiving zichtbaar van de inzet van de Sociale Recherche naar de Wmo en Jeugdwet. Dit gaat ten koste van de inzet voor de PW. Een vraag daarbij is of het aantal beschikbare uren daarvoor toereikend is. Een andere vraag is of het niet beter is om als samenwerkende gemeenten eensluidende afspraken over de Sociale Recherche-inzet te maken. Mogelijk dat het vraagstuk over capaciteit ook relevant is voor de toezicht/ handhavingstaken van de Regio en voor de lokale handhaving op gemeenteniveau. Het doel van het onderzoek is om hierover meer duidelijkheid te verkrijgen.

2.2 Deelnemers regionale werkgroep

Voor de uitvoering van het onderzoek is een werkgroep opgericht. Deze bestaat uit de volgende deelnemers:

- Nicolette Koedam (coördinator), manager Sociaal Domein Gooise Meren (waaronder de regionale Sociale Recherche voor Regio Gooi en Vechtstreek en Diemen)
- Frank de Groot, beleidsadviseur Gooise Meren
- Badeen Pedawi, beleidsadviseur Hilversum
- Vincent van Bakel, teammanager Bedrijfsvoering Inkoop & Contractbeheer Regio
- Mirjam Rikkerink, sociaal onderzoeker / Wmo-toezichthouder rechtmatigheid
- Battoul Rachak, beleidsadviseur Huizen

2.3 Reikwijdte en werkwijze

De definitie van fraude zien wij in de opdracht breder dan alleen financiële fraude; het heeft betrekking op iedere vorm van misbruik van publiek geld (gericht op bijvoorbeeld kwaliteit, onvoldoende levering, foutieve levering of niet voldoen aan contractuele verplichtingen en het tegengaan van ondermijning).

In juli 2021 is een memo met vragenlijst verstuurd aan de diverse gemeenten met verzoek om informatie te verstrekken over de (lokale) werkwijze en zienswijze op handhaven. De deadline voor afronding van het gehele onderzoek was door het DO gesteld op 1 oktober 2021. De ambtelijke beleidsgroep Participatie en het DO hebben in oktober kennis genomen van de stand van zaken op dat moment. Omdat het meer tijd heeft gekost dan voorzien om de diverse gegevens te verzamelen is de opleverdatum naar 2022 verschoven.

Het nu voorliggende document is tot stand gekomen op basis van de deskundigheden van de werkgroepleden en literatuuronderzoek. Tevens is advies ingewonnen bij VNG Naleving (Vincent Vos) en collega's ondermijning (Daniëlle van Nes, Yuric van Brenk), Lonneke Mestrum (adviseur kwaliteit Wmo Hilversum), Jeroen Meester (teammanager Wmo Hilversum) en Rory Colpoort (afdeling Inkoop en Contractbeheer Regio)

Hoofdstuk 3 / Onderzoeksoopdracht 1: Breng in kaart welke taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein te onderscheiden zijn

In deze paragraaf geven wij invulling aan opdracht 1 door in kaart te brengen welke taken ten aanzien van toezicht en handhaving er binnen het Sociaal Domein zijn te onderscheiden en hoe deze belegd zijn in onze regio. Gemeenten hebben een wettelijke plicht om bij de uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet de rechtmatigheid en de kwaliteit te handhaven, zowel op klantniveau als op organisatieniveau (bij de organisaties die voorzieningen verstrekken aan inwoners).

Klantniveau is van toepassing bij alle (drie) wetten: Participatiewet (cliënten met bijstandsuitkering), Wmo en Jeugdwet (cliënten met een persoonsgebonden budget (hierna: PGB)).

Handhaving op *organisatieniveau* is bij de Participatiewet van toepassing bij de ingehuurde re-integratiebedrijven (kwaliteit van dienstverlening op orde en facturen rechtmatig). Dit wordt door de afzonderlijke gemeenten zelf geregeld, behalve bij de trajecten route inburgering en onderwijs, volwasseneneducatie. Organisatieniveau binnen de Wmo en de Jeugdwet is van toepassing bij de zorgaanbieders bij zowel PGB's als ook Zorg in Natura (ZIN).

In onderstaand overzicht staan de taken op gebied van toezicht en handhaving beschreven –op klant- en organisatieniveau- zoals deze zijn belegd bij de gemeenten, de Sociale Recherche en bij de Regio:

	Rechtmatigheid		Kwaliteit	
	<i>Klantniveau</i>	<i>Organisatieniveau</i>	<i>Klantniveau</i>	<i>Organisatieniveau</i>
Participatiewet	Inkomensconsulenten Handhavers Sociale Recherche	Uitvoeringsdiensten / inkoopafdeling lokaal (m.b.t. re-integratie- aanbieders) /afd. Inkoop en Contractbeheer	Re-integratie consulenten	Uitvoeringsdiensten / inkoopafdeling lokaal (m.b.t. re-integratie-aanbieders)
Wmo	Wmo-consulenten In sommige gemeenten: in poortproces ook Handhavers betrokken	Toezichthouders rechtmatigheid: ZIN: Regio GenV /afd. Inkoop en Contractbeheer PGB's: Soc. Recherche en in enkele gem. ook de lokale handhavers	Wmo- consulenten	Toezichthouder kwaliteit – voor PGB's en ZIN (in de gemeenten GenV- streek: de stafafdeling van de Regio; in de gemeente Diemen: de GGD Amsterdam)
Jeugdwet	Jeugdconsulenten In sommige gemeenten: in poortproces ook Handhavers betrokken	Toezichthouders rechtmatigheid: ZIN: Regio GenV /afd. Inkoop en Contractbeheer. Enkele gemeenten: PGB's: Soc. Recherche en de lokale handhavers	Jeugdconsul- nten	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

In het navolgende Hoofdstuk 4 volgt een verdere beschrijving hoe handhaving binnen onze gemeenten/SR/Regio is georganiseerd en van de taken die worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 4 Organisatie in onze regio

In onze regio hebben wij onze gemeentelijke toezicht/handhavingstaken als volgt belegd:

- Sociale Recherche voor de regiogemeenten Gooi en Vechtstreek en gemeente Diemen
- Regio G&V-streek voor de regiogemeenten Gooi en Vechtstreek
- Gemeenten / lokale handhavers en consultants

4.1 Sociale Recherche / G&V-streek en Diemen

De Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek is rechtspositioneel ondergebracht bij de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein van de gemeente Gooise Meren. Het betreft een samenwerkingsverband van de G&V-gemeenten en de gemeente Diemen. De Sociale Recherche is belast met:

- de opsporing van fraude bij de Participatiewet (bij dossiers boven €50.000 en complexe dossiers);
- de Sociale Recherche is toezichthouder rechtmatigheid Wmo voor handhaving van de rechtmatigheid inzake PGB dossiers;
- de Sociale Recherche is voor Diemen en Gooise Meren ook toezichthouder rechtmatigheid Jeugdwet inzake PGB dossiers (binnen de Jeugdwet bestaat geen wettelijke verplichting voor toezichthouder rechtmatigheid).

De Sociale Recherche wordt bekostigd op basis van de uren die voor de Participatiewet zijn overeengekomen; er is nog geen geformaliseerd uren-aantal voor Sociale Recherche-inzet bij de WMO en JW.

De verdeling van werkzaamheden van de SR over de wetten PW, Wmo en Jeugdwet was mede aanleiding tot dit onderzoek. In het bijgevoegde Jaarverslag SR 2020 is te zien dat het merendeel van de uren besteed wordt aan PW-zaken.

4.2 Regio G&V-streek

De handhaving van de kwaliteit van zorgverlening op grond van de Jeugdwet is door het Rijk buiten de gemeenten belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. In onze regio zijn toezichthouders rechtmatigheid Wmo en (voor sommige gemeenten) Jeugdwet actief.

Toezicht Regio

De afdeling Inkoop & Contractbeheer van de Regio is belast met de handhaving van de rechtmatigheid inzake Zorg in Natura van de gecontracteerde aanbieders van Wmo en de Jeugdwet (toezichthouderschap rechtmatigheid). De Stafafdeling van de Regio is belast met toezicht op de kwaliteit van Wmo-voorzieningen, waarvoor de Regio wordt bekostigd voor 28 uur.

Inkoop

Het proces binnen de Regio Gooi en Vechtstreek bestaat uit twee verschillende pijlers, namelijk de inkoop en het contractmanagement. Een onderdeel in het inkoopproces is het beoordelen van de inschrijving van een aanbieder. Aanbieders worden middels een vaste checklist beoordeeld of zij voldoen aan de contractverplichting, met andere woorden: aanbieders dienen te voldoen aan het toelatingsdocument. Hierbij wordt de aanbieder onder andere gecontroleerd of deze voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen, gebruik van onderaannemers, bedrijfsstructuur en of de aangeboden ondersteuning past binnen gevraagde aanbod.

Indien noodzakelijk wordt afgestemd met onze partners, zoals het zorg- en veiligheidshuis. Daarnaast worden de Kamer van Koophandel en de Agb-gegevens² gecontroleerd. Hiermee wordt tevens de link gelegd met de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza)³. Indien de aanbieder voldoet aan de gestelde kaders wordt deze slechts toegelaten wanneer de voorziening nog niet of te weinig voorkomt in ons zorglandschap. Anders wordt de aanbieder op de wachtlijst geplaatst.

Er zijn geen cijfers van het aantal aanbieders dat niet voldoet aan de inkoopvoorwaarden en dus afgewezen worden voor contractering. Als een aanbieder geen aanvulling is op het bestaande zorgaanbod, niet voldoet

² <https://www.vektis.nl/agb-register>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/wet-toetreding-zorgaanbieders-wtza>

aan de gestelde kwaliteitseisen of niet akkoord gaat met het gestelde tarief, wordt hij ook niet gecontracteerd.

Contractmanagement

Na de toelating van een aanbieder start het contractmanagement. Dit bestaat uit verschillende pijlers die worden samengebracht in de verantwoording Sociaal Domein. Jaarlijks wordt er een accountantsverklaring afgegeven over de regionale uitgaven in het Sociaal Domein. Tot op heden is deze verklaring goedkeurend gebleken met minimale onzekerheden.

De accountantsverklaring wordt deels opgebouwd vanuit de interne controlemaatregelen die worden uitgevoerd door de Regio Gooi en Vechtstreek. Hierbij kan gedacht worden aan verschillende werkzaamheden, zoals reguliere gesprekken met de aanbieders (zowel digitaal als op locatie van de aanbieder). De frequentie van deze gesprekken varieert en is afhankelijk van het strategische belang of het geconstateerde risico. De risico's worden bepaald vanuit verschillende bronnen (zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving van de diverse controles door de afdeling Inkoop en contractbeheer).

Uitgaven Zorg in natura versus PGB

De uitgaven aan zorg komen voor het grootste deel voor rekening van het regionaal aanbod zorg in natura. Het lokaal zorgaanbod, zowel in natura als in PGB, is dus relatief klein. De bedragen 2021 worden nog wat hoger omdat nog niet elke factuur 2021 is ingediend/verwerkt.

2020	Jeugdwet (€)	Wmo (€)
1. Lokaal aanbod		
• Zin (maatwerk-overeenkomsten)	1.857.953	841.245
• PGB	1.435.300	1.696.200
2. Regionaal aanbod (Zin)	49.902.250	56.131.044
<hr/>		
2021	Jeugdwet (€)	Wmo (€)
1. Lokaal aanbod		
• Zin (maatwerk-overeenkomsten)	2.672.594	1.583.550
• PGB	1.450.000	1.476.000
2. Regionaal aanbod (Zin)	46.785.931	47.479.176

4.3 Gemeenten / lokale handhavers en consulenten

Onderstaande tekst betreft een opsomming van werkwijzen en aspecten van lokale handhaving en bestrijding van zorgfraude. Niet elke gemeente heeft hetzelfde georganiseerd.

- Gemeenten informeren (nieuwe) cliënten over hun rechten en verplichtingen, voorafgaand aan de aanvraag en ook in de beschikking.
- Van oudsher hebben gemeenten lokale handhavers in dienst die gericht zijn op de Participatiewet/ bijstandsfraude. Zij werken samen met de (fraude-alerte) consulenten die ook een belangrijke rol hebben bij het herkennen van signalen.
- In een aantal gemeenten worden handhavers ook ingezet bij (nieuwe) Wmo en Jeugdwet-dossiers/werkprocessen en (her)controles.
- Gooise Meren / Wijdmeren / Diemen: de lokale handhavers zijn ook de toezichthouder rechtmatigheid Wmo en Jw bij PGB's (voor de eenvoudiger/lokale dossiers // naast het toezicht belegd bij de Sociale Recherche voor complexe zaken en bovenlokale dossiers/aanbieders).

- Bij PGB-dossiers worden de vaardigheden van de betrokkene(n) getoetst ten aanzien van het PGB-beheer. Een dossier wordt toegekend met een beperkte looptijd en daarna opnieuw beoordeeld.
- PGB-dossiers hebben een maximale looptijd. Daarna herindicatie (na 1 jaar in o.a. Diemen).
- De gemeenten Hilversum, Gooise Meren en H-BEL gemeenten zijn aangesloten op het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ).
- Hilversum en Diemen wil bij handhaving een koppeling maken naar ondermijning. Medewerkers ondermijning willen nauw samenwerken met de handhavers van de Uitvoeringsdienst. Het uitwisselen van gegevens ondervindt belemmeringen vanuit privacy-aspect.
- Ureninzet lokale handhaving:
Gooise Meren en Hilversum hebben ieder 2 fte voor handhaving; de gemeenten Diemen, HBEL en Wijdmeren hebben elk 1 fte voor handhaving. De uren worden vooral ingezet voor handhaving bij de Participatiewet. De HBEL heeft een (tijdelijke) boete-ambtenaar voor 8 uur per week tot 1 januari 2023.

Hoofdstuk 5 / Onderzoekopdracht 2: Geef inzicht waar de taken ten aanzien van toezicht en handhaving binnen het Sociaal Domein niet zijn belegd voor de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Diemen

In dit hoofdstuk wordt benoemd wat nog niet goed (of niet geheel) is belegd op het gebied van toezicht en handhaving bij de Wmo en de Jeugdwet.

Het contractmanagement –dat belegd is bij de Regio- speelt een cruciale rol bij de bestrijding van de verschillende vormen van zorgfraude. De verbeterpunten die in deze paragraaf worden beschreven zijn dan ook voornamelijk gericht op dit onderdeel.

Binnen de Gooi en Vechtstreek vindt de regionale inkoop van gecontracteerde zorgverleners plaats via de zogenaamde Open House methodiek. In de bijlage staat meer info over de voordelen en nadelen hiervan ten opzichte van andere inkoopvormen. Naast de regionale inkoop vindt er ook lokale inkoop plaats op kleinere schaal. Hierbij ontbreken veel van de regionale strikte toetsingscriteria.

Op basis van input van gemeenten en de Regio zijn de navolgende knelpunten te benoemen en verbeteringen door te voeren bij de onderstaande items.

1. Lokale maatwerkovereenkomsten.
De inkoop van lokale maatwerkvoorzieningen (zorg in natura) en het toezicht op de dienstverlening (het contractbeheer) vallen niet onder de regionale afdeling Inkoop en Contractbeheer, waar meer kennis en expertise zit op het gebied van inkoop en controle op zorgaanbieders.
2. PGB-aanbieders
Het hierboven beschreven knelpunt voor lokaal Zin-aanbod geldt ook bij dienstverlening o.g.v. Persoonsgebonden budgetten. De PGB-aanbieders worden door afzonderlijke gemeentes ingekocht en vallen buiten het controleregime van de afdeling Inkoop en Contractbeheer van de Regio.
3. Locatiebezoeken
In de Wmo is momenteel al bij wet geregeld dat gemeentes een toezichthouder kwaliteit moeten aanstellen. Deze legt locatiebezoeken af om de kwaliteit van dienstverlening ter plekken te toetsen. In onze regio hebben we hier goede ervaringen mee omdat onregelmatigheden in de bedrijfsvoering tijdens een werkbezoek op locatie opgemerkt kunnen worden. Alhoewel het een instrument is om de kwaliteit te verbeteren, helpt het ook om misbruik te voorkomen. De ervaring van de Regio leert dat bedrijven die in het kader van kwaliteitstoetsing een toezichthouder op locatie krijgen, over het algemeen minder vaak facturen opstellen met onregelmatigheden.

Bij de Jeugdwet is in de wet geregeld dat het toezicht op de kwaliteit door de Inspectie GJ wordt geregeld. Dit is beperkt tot gevallen waarin grote misstanden worden geconstateerd. Kwalitatieve frauduleuze onderbehandeling is één van de drie meest voorkomende vormen van zorgfraude. Ook voor de Jeugdwet kunnen er door de regio kwaliteitscontroles worden ingevoerd als onderdeel van het contractbeheer. Hiermee ontstaan er meer mogelijkheden om uit oogpunt van kwaliteitstoetsing meer inzicht te verkrijgen in de bedrijfsvoering van een organisatie en daarmee ook onregelmatigheden op te sporen. Dit is een aanvulling op het formele kwaliteitstoezicht door de Inspectie GJ.
4. Cliëntenparticipatie
De ervaringen van zorggebruikers zijn een bron van een waardevolle informatie waarmee verschillende vormen van zorgfraude opgespoord kunnen worden. Op grond van wettelijke eisen met betrekking tot accountantscontroles, worden er jaarlijks 2.000 cliëntervaringsonderzoeken uitgevoerd. Waar nog ruimte is voor verbetering is het faciliteren van mogelijkheden voor inwoners om continu doorlopend beoordelingen te geven over hun zorgaanbieder (bijvoorbeeld via Kieszo of het inwonersportaal),

of door Wmo-consulenten bij herindicaties een paar standaardvragen te laten stellen over de verbruikte zorg. Verder is momenteel nog niet geregeld dat inwoners inzage hebben in de door de zorgverlener ingediende declaraties waardoor het kostenbewustzijn laag is. Tot slot kan de meldingsbereidheid om gebruik te maken van het bestaande regionale klachtenmeldpunt worden bevorderd.

5. Informatiedeling

Op dit moment vindt de afstemming van signalen en gegevensdeling gefragmenteerd plaats tussen de gemeenten, Regio, RIEC, IKZ, ondermijning en sociale recherche, Inspectie GJ. Dit betreft het delen van informatie tussen de gemeentelijke consulenten Wmo en Jeugdwet, de afdeling Inkoop en Contractbeheer van de Regio, het RIEC, het IKZ, de Inspectie GJ, de collega's van ondermijning in de diverse gemeenten en de Sociale Recherche.

Een concreet voorbeeld is als een gemeente in onze regio een melding wil doen bij het IKZ. Dit proces loopt via de Sociale Recherche (toezichthouder rechtmatigheid Wmo). Het IKZ geeft na enige tijd een terugkoppeling op dit signaal aan de Sociale Recherche. Dan wordt het door de Sociale Recherche Zodra teruggekoppeld aan de betreffende gemeente die de melding had gedaan. De afdeling Inkoop en Contractbeheer wordt hierbij echter niet meegenomen terwijl de informatie voor hen concrete aanknopingspunten zou kunnen bieden voor vervolgonderzoek bij de betreffende zorgaanbieder. Ander voorbeeld zijn de signalen die vanuit het RIEC bij de ambtenaren ondermijning binnenkomen. Deze worden niet structureel gedeeld met de Sociale Recherche noch met de afdeling Inkoop en Contractbeheer.

In een recent rapport van de Algemene Rekenkamer⁴ wordt ook aangedrongen op samenwerking en informatiedeling. Een advies daaruit aan het Ministerie SZW luidt (onder meer): 'Zorg ervoor dat de partijen in de uitvoering expliciet afspreken wie bij sterke signalen van fraude de regie op de opvolging neemt, zodat ze sneller en waar nodig samen in actie komen om fraude aan te tonen en in te grijpen. Zorg dat de partijen in de uitvoering alle mogelijkheden benutten die hun binnen de bestaande wettelijke kaders ter beschikking staan'.

6. Controle van jaarrekeningen

De controles van jaarrekeningen van toegelaten zorgaanbieders vinden in onze regio niet structureel (jaarlijks) plaats. Er vindt controle van jaarstukken plaats bij toetreding en daarna signaal-gestuurd. Bij toetreding van nieuwe zorgaanbieders tot het regionaal gecontracteerd aanbod, vindt er altijd een controle plaats van de jaarstukken. Dit is een vast onderdeel van de toelatingsprocedure. Eenmaal toegelaten, vinden er alleen nog de reguliere contractbeheeractiviteiten plaats. Controles van de jaarstukken worden alleen gedaan als daar aanleiding voor is.

Frauduleuze zorgaanbieders werken vaak met ingewikkelde juridische bedrijfsstructuren waarbij meerdere BV's worden ondergebracht in holdings en waarbij het niet altijd even duidelijk is wie de eigenaar is. Als een bepaalde zorgaanbieder op enig moment elders in het land in beeld komt als frauduleus, dan kan de eigenaar van die onderneming moeiteloos met de andere bedrijven op zijn naam in een andere gemeente doorgaan, omdat dit buiten beeld blijft door het niet structureel doorlichten van de jaarrekeningen.

7. Trainingen van medewerkers

Fraude neemt steeds andere vormen aan en vereist van medewerkers adequate kennis op gebied van preventie, bewustwording en AVG-toepassing. Daarnaast kunnen veel vormen van misbruik en oneigenlijk gebruik worden voorkomen door inzichten uit de gedragswetenschap. Ook dit vereist vaardigheden van medewerkers. De AVG wordt veelal gezien als belemmering om gegevens te delen. Terwijl dit vaak wel mogelijk is mits er vooraf duidelijk in kaart wordt gebracht met welk doel gegevens worden gedeeld. Dit vereist specifieke kennis.

⁴ In april 2022 heeft de Algemene Rekenkamer de rapportage 'Een zorgelijk gebrek aan daadkracht' uitgebracht, een onderzoek naar de effectiviteit van fraudebestrijding.

8. Capaciteit Sociale Recherche

Een knelpunt is de capaciteit van de Sociale Recherche voor nieuwe (controle) taken op het terrein van de Wmo en de Jeugdwet. De huidige dienstverleningsovereenkomst Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek is qua capaciteit gericht op de Participatiewet. De afgelopen jaren zijn daar extra taken bijgekomen voor de Wmo en de Jeugdwet. Voor deze taken zijn geen extra uren opgenomen.

9. Terugvordering en boetebeleid.

De regionale afdeling Inkoop en Contractbeheer is verantwoordelijk voor het opleggen van terugvorderingen en boetes aan zorgaanbieders. De afzonderlijke colleges van de regiogemeentes zijn verantwoordelijk voor het opleggen van terugvorderingen of boetes aan individuele inwoners.

Het terugvorderen van ten onrechte verstrekte middelen en/of het opleggen van boetes wordt op lokaal niveau niet optimaal uitgevoerd. Binnen de Participatiewet heeft het college de plicht om tot terugvordering over te gaan indien er te veel of ten onrechte bijstand is verstrekt. Binnen de Wmo en de Jeugdwet heeft het college deze plicht niet. Wel kunnen zij gebruik maken van hun bevoegdheid om terug te vorderen (kan-bepaling).⁵

Op het moment dat een inwoner niet voldoet aan de betalingsverplichting, kan het college een dwangbevel uitvaardigen als het om een Participatiewet-vordering gaat. Bij de Wmo en Jeugdwet heeft het college deze mogelijkheid niet. Dan moet een executoriaal vonnis bij de rechtbank aangevraagd worden⁶. Binnen de regiogemeentes wordt van deze terugvorderingsmogelijkheid nagenoeg geen gebruik gemaakt omdat de procedure arbeidsintensief is en specialistische kennis vereist en bovendien weinig voorkomt.

Bovendien levert het uiteindelijk weinig terugbetalingen op wegens gebrekkige draagkracht van de inwoner. Alhoewel het niet vaak voorkomt dat individuele terugvorderingen en boetes aan de orde zijn, zijn er desondanks individuele gevallen (bijvoorbeeld bij PGB-fraude) waar inwoners willens en wetens misbruik maken van voorzieningen.

Momenteel is er weinig tot geen capaciteit voor een boete-ambtenaar in regiogemeentes. De HBEL had een boete-ambtenaar voor 8 uur per week tot 1 januari 2022. Dit contract is verlengd tot het einde van het lopende jaar (2022). Overige gemeentes hebben helemaal geen boete-ambtenaar. De beschikbare ingehuurd capaciteit wordt meestal volledig ingezet op boetes Participatiewet.

10. Controle op overige kosten in jaarstukken

Dit knelpunt ligt buiten de gemeentelijke invloedssfeer en dient door het Rijk middels regelgeving aangepast te worden. Sommige zorgaanbieders zijn ondergebracht in holdings waarbij ze bepaalde kosten in rekening brengen bij de moederholding (bijvoorbeeld huisvestingskosten) die kunstmatig hoog zijn en daarmee een prijsopdrijvend effect hebben en/of witwassen mogelijk maken. De huidige wet- en regelgeving biedt geen mogelijkheden voor nadere controle van de moederholding.

⁵ <https://www.uitvoeringwmo2015.nl/2018/08/20/opzettelijke-schending-inlichtingenplicht-door-client-aantonen-of-aannemelijk-maken/>

⁶ Voor PGB/WMO zaken geldt dat het strafrecht als *ultimum remedium* wordt ingezet: het is belangrijk dat er alles op het bestuursrechtelijk niveau is gedaan op het gebied van toezicht, preventie en handhaving (zie hiervoor het document 'Handreiking voor gemeenten. Inrichting van het WMO-toezicht', opgesteld door de VNG, waarin allerlei opties worden aangereikt om toezicht en handhaving in te richten). Indien dit (nog) niet op een acceptabel niveau is, worden deze zaken niet strafrechtelijk opgepakt, omdat het OM 'dweilen met de kraan open' wil voorkomen.

Daarnaast heeft een bestuursrechtelijke afdoening de voorkeur, omdat dit sneller en eenvoudiger is. Het strafrecht vergt bijvoorbeeld echt onderzoek naar de constructen die ter verhulling zijn opgezet. Het is beslist onvoldoende om de bestuursrechtelijk verkregen verklaringen met bijvoorbeeld een verhoor als proces-verbaal in te leveren.

Zaken waarin wel zorg, maar van onvoldoende kwaliteit of hoeveelheid is geleverd worden niet strafrechtelijk opgepakt. Dat bewijs is strafrechtelijk bijna niet te leveren. Dit geldt ook voor huur die wordt betaald uit zorggeld. Er kan geen medische informatie in het proces verbaal worden opgenomen. Bij valsheid in geschrifte moet worden aangetoond welk document vals is en waarom. Handtekeningvervalsingen zijn vaak lastige en minder sterke zaken. Het is belangrijk dat het valse stuk aan het dossier wordt toegevoegd en daarnaast ook een pv waaruit duidelijk wordt waarom dat stuk vals is.

11. Toezicht kwaliteit (Regio)

De Stafafdeling van de Regio is belast met toezicht op de kwaliteit van Wmo-voorzieningen. Daartoe wordt de Regio bekostigd voor 28 uur. Bij de bespreking van het Jaarverslag Wmo-toezicht 2021 in het PHO op 10 maart jl. hebben de portefeuillehouders hun zorg uitgesproken over dit beperkte aantal uren die de gemeenten financieren voor Wmo-toezicht. Enerzijds is het kwetsbaar om met slechts een toezichthouder te werken, en anderzijds is de Wmo in onze regio omvangrijk en vereist meer uren op toezicht.

In het PHO op 10 maart jl. is aan de toezichthouder gevraagd om dit jaar een voorstel te agenderen om tot een betere inzet te komen. Om die reden wordt dit knelpunt in deze onderzoeksrapportage niet nader belicht; een separaat advies hierover wordt door de Stafafdeling van de Regio opgesteld.

Hoofdstuk 6 / Onderzoekopdracht 3: Beschrijf op hoofdlijnen de inhoudelijke keuzes om bestrijding zorgfraude te versterken

Hieronder beschrijven wij welke mogelijke verbeteringen zijn aan te brengen bij toezicht en handhaving. De verbeterpunten sluiten aan op (de volgorde van) de in Hoofdstuk 5 beschreven knelpunten.

1. Regionale toetsing en minimalisering van lokale maatwerkvoorzieningen
In de huidige kaders voor regionale inkoop is opgenomen dat gemeentes voor maatwerkvoorzieningen die buiten het gecontracteerd aanbod vallen, vrij zijn om zelf contracten af te sluiten. Wij adviseren om de kaders aan te passen en erin op te nemen dat gemeentes pas contracten afsluiten voor maatwerkvoorzieningen als er geen regionaal aanbod voor is en pas na afstemming met de regionale Afdeling Inkoop en Contractbeheer. Op deze manier worden alle gecontracteerde zorgaanbieders, zowel regionaal als lokaal gecontracteerde, aan dezelfde toelatingseisen onderworpen.
2. Regionale toetsing van PGB-aanbieders
Binnen de wet is er de mogelijkheid voor inwoners om te kiezen tussen Zorg in Natura (ZIN) of een Persoonsgebonden Budget (PGB) waarmee ze zelf zorg kunnen inkopen bij een zorgaanbieder naar keuze. Gemeentes hebben dus geen beleidsvrijheid om een PGB te ontzeggen. Gemeentes kunnen wel het gebruik van PGB's proberen te minimaliseren door voorafgaand aan een aanvraag voor een PGB een screening te doen van de vaardigheden van de toekomstige PGB-beheerder (dit is dus niet de PGB-aanbieder). Daarnaast adviseren wij om in de regionale beleidskaders op te nemen dat PGB-aanbieders pas worden gecontracteerd na afstemming met de regionale Afdeling Inkoop en Contractbeheer en conform het regionaal toetsingsprotocol. Op deze manier worden alle gecontracteerde zorgaanbieders, zowel regionaal als lokaal gecontracteerde, aan dezelfde toelatingseisen onderwerpen. Hiermee worden ze onderworpen aan strenge kwaliteitseisen door een professionele inkoop- en contractbeheerafdeling.
3. Meer locatiebezoeken naast administratieve controles
Om locatiebezoeken af te kunnen leggen bij zorgaanbieders op grond van de Jeugdwet, naast de van de Wmo, dient er in de regionale beleidskaders opgenomen te worden dat bij Jeugdzorgaanbieders naast het formele kwaliteitstoezicht door de Inspectie GJ ook regionaal aanvullend kwaliteitstoezicht is. En dat locatiebezoeken hier onderdeel van zijn.

Dit kan vervolgens eventueel geconcretiseerd worden door aanstelling van een regionale toezichthouder kwaliteit Jeugdwet of door uitbreiding van de taken van de bestaande toezichthouder kwaliteit Wmo. Naast het wettelijke formele toezichthouderschap dat belegd is bij het IGJ zou de regio dan extra kwaliteitscontroles gaan uitvoeren.

4. Intensiveren van cliëntenparticipatie
De cliëntenparticipatie van zorggebruikers biedt waardevolle aanknopingspunten voor vervolgonderzoek naar fraude. Dit kost tijd en geld maar voorkomt structureel misbruik.

De cliëntenparticipatie kan op drie manieren worden uitgebreid, aan de voorkant en aan de achterkant:

- a. We adviseren om meer gebruik te maken van continuous monitoring. Ervaringen van inwoners helpen bij het opsporen van gevallen van opcoderen⁷ en spookzorg⁸. Dat heeft dan ook een afschrikwekkend effect bij malafide zorgaanbieders.
- b. We adviseren om inwoners inzage te geven in de declaraties die door hun zorgaanbieder worden ingediend. Hiermee krijgen inwoners een beter kostenbewustzijn. Een neveneffect hiervan kan zijn dat ze bijzonderheden in declaraties kunnen signaleren. Het faciliteren van inzage kan gerealiseerd worden door toegang tot het Digitaal Leefplein te ontsluiten voor inwoners middels DigiD.

⁷ Bij *opcoderen* declareert een aanbieder een duurdere behandeling dan de geleverde zorg rechtvaardigt

⁸ Bij *spookzorg* wordt gedeclareerde zorg niet geleverd. Dit kan door fictieve cliënten op te voeren of door behandelingen te declareren die niet hebben plaatsgevonden

- c. We adviseren om de meldingsbereidheid bij inwoners te bevorderen om gebruik te maken van het 'regionaal klachtenmeldpunt zorg', bij slechte ervaringen met zorgaanbieders. Deze ervaringen kunnen aanleiding geven tot onderzoek naar zorgfraude. Met een gerichte communicatiecampagne kan de meldingsbereidheid worden verhoogd.

5. Intensiveren van informatiedeling

De bestrijding van ondermijnende criminaliteit vereist een integrale aanpak. Het is noodzakelijk dat alle betrokken partijen vanuit eigen expertise komen tot een gemeenschappelijk aanpak. Het delen van informatie tussen gemeenten en partners als de Regio, RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra / bestrijding van ondermijning), IKZ (informatieknoppunt Zorgfraude), Sociale Recherche, IGJ (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd) is hierbij cruciaal, maar gebeurt niet optimaal.

Samenwerking tussen verschillende domeinen (Sociaal Domein, veiligheid) is cruciaal bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Die samenwerking kan stagneren als professionals door de AVG geen informatie kunnen uitwisselen. Op grond van de AVG kunnen wel degelijk gegevens worden uitgewisseld mits er afspraken worden gemaakt over doelen en uit te wisselen gegevens.

Om ervoor te zorgen dat in- en uitgaande signalen ook terecht komen bij de partijen die ernaar dienen te handelen dient er een structureel proces voor communicatie en afstemming ingericht te worden tussen inwoners, consultant/gemeente, regio/contractmanager, klachtenmeldpunt, toezichthouder, sociale recherche en overige stakeholders.

Wij adviseren daarom om een proces in te richten voor periodieke afstemming met bovengenoemde partners. Hierbij zou idealiter een van de stakeholders trekker moeten zijn en de monitoring bijhouden en bijv. ook jaarlijks verslag doen.

6. Jaarrekeningen-analyse (tool) structureel opnemen in onze werkwijze

We adviseren om het contractbeheer uit te breiden door jaarlijks terugkerende 100%-controles uit te laten voeren van de jaarstukken van de gecontracteerde zorgaanbieders. Hiermee kunnen diverse aspecten in beeld worden gebracht bij zorgaanbieders die een ingewikkelde juridische bedrijfsstructuur:

- a. Eigenaren die meerdere zorgorganisaties hebben die opereren onder verschillende BV's en holdings, kunnen bij een misstap van één van die zorgorganisaties in een andere gemeente, in beeld komen bij ons.
- b. Verdachte geldstromen tussen de diverse BV's en holdings komen in beeld en kunnen aanleiding vormen voor vervolgonderzoek. Ervaren accountants kunnen dit soort constructies vaak doorzien, ook als er op het eerste oog niets aan de hand lijkt. Dit heeft als bijkomend effect dat zorgaanbieders voorzichtiger zullen zijn met declaraties en dergelijke. Het vreemde-ogen-dwingen-principe.

Uiteindelijk gaat het om het vinden van een goede balans tussen regeldruk en uitvoeringslasten en effectiviteit van maatregelen. Er zijn speciale risico-analyse-tools verkrijgbaar op de markt waarmee jaarrekeningen geautomatiseerd doorgelicht kunnen worden. Tegenwoordig is het ook mogelijk om dit uit te besteden aan organisaties die zich bezighouden met forensisch boekhoudkundig onderzoek.

In bijlage 3 (Overzicht van controles inkoop- en contractbeheer) beschrijven we achtergronden van controles op jaarrekeningen.

7. Aanbieden trainingen voor medewerkers (preventie, bewustzijn, AVG-toepassing)

Het opleiden van medewerkers van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten zorgt ervoor dat medewerkers alerter worden op mogelijke signalen van fraude en misbruik. Daarnaast leren ze ook om ervoor te zorgen dat inwoners uit zichzelf melding maken van onregelmatigheden. Dit heet nudging. Het is een positieve prikkel waarmee gewenst gedrag wordt opgeroepen. De communicatie naar inwoners wordt hierop afgestemd. Tot slotte zorgt een juiste toepassing van de AVG en het kunnen delen van informatie ervoor dat gemeentes weerbaarder worden tegen diverse vormen van zorggerelateerde ondermijning.

8. Capaciteitsuitbreiding Sociale Recherche

De capaciteit van de Sociale Recherche is nu gericht op de P-wet. Om ook (controle)taken op gebied van de Wmo en Jeugdwet te kunnen uitvoeren is het nodig om de dienstverleningsovereenkomst Sociale Recherche te herzien.⁹

9. Intensiveren terugvorderings- en boetebeleid.

Het sluitstuk van effectieve handhaving is sanctionering. De mogelijkheden die er binnen de Wmo en Jeugdwet zijn vereisen veel inzet en specialistische kennis. Ondanks dat het vaak weinig oplevert en het wettelijk niet verplicht is, adviseren wij toch om hier in bepaalde gevallen wel gebruik van te maken. Er zijn individuele gevallen (bijvoorbeeld bij PGB-fraude) waar inwoners willens en wetens misbruik maken van voorzieningen.

Colleges die gebruik willen maken van de wettelijke bevoegdheid tot terugvorderingen op grond van de Wmo en Jeugdwet dienen dit in de verordening Wmo op te nemen en uit te werken in beleidsregels. Boetes kunnen overigens wel worden opgelegd aan zorgaanbieders (vanuit de afdeling Inkoop en Contractbeheer).

10. In VNG/G40-verband lobbyen voor wijziging nationale wet- en regelgeving

We adviseren om bij het Rijk aandacht te vragen voor de wet- en regelgeving rondom bedrijfsstructuren van zorgaanbieders. De Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza¹⁰) met nieuwe toetredingsregels voor zorg- en jeugdhulpaanbieders is per 1 januari 2022 in werking getreden. Hiermee zijn er meer mogelijkheden voor controle op startende aanbieders. De nieuwe wet voorziet echter niet in mogelijkheden om zorgaanbieders die onderdeel zijn van een BV- en Holdingnetwerk inzage te laten geven in de gehele holdingstructuur. Hierdoor blijft het mogelijk voor zorgaanbieders om bijvoorbeeld huisvestingskosten kunstmatig hoog te boeken in de jaarstukken (niet marktconform) en daarmee een prijsopdrijvend effect te genereren en/of om geld wit te wassen.

⁹ Bij de herziening van de dienstverleningsovereenkomst SR adviseren wij om in overweging te nemen om een boete-ambtenaar aan te stellen die voor de regiogemeentes en de gemeente Diemen boete-onderzoeken uitvoert op grond van de Participatiewet. De Participatiewet valt buiten de scope van dit onderzoek.

¹⁰ Met de invoering van de Wtza per 1 januari 2022 komen er nieuwe toetredingsregels voor zorg- en jeugdhulpaanbieders. Dit is nodig om de transparantie en verantwoording in de sector alsook het bewustzijn over kwaliteit te vergroten.

Hoofdstuk 7 / Onderzoeksopdracht 4: Geef een eerste inschatting van de impact van de uitvoeringsvarianten.

In dit hoofdstuk geven wij eerst een toelichting op de baten van handhaving en vervolgens beschrijven wij (impact van) varianten waarmee verbeteringen kunnen worden aangebracht.

Baten van handhaving

De resultaten van handhavingsinspanningen zijn lastig te kwantificeren in geld. Dit neemt niet weg dat bepaalde voordelen met zekerheid zijn te behalen:

- Gerichte handhavingsactiviteiten zorgen voor een afschrikwekkend effect bij zorgaanbieders. Dit zorgt ervoor dat niet alleen malafide zorgaanbieders eerder opgespoord kunnen worden, maar zorgt er ook voor dat andere zorgaanbieders correcter en nauwkeuriger factureren. Ook dit levert besparingen op;
- Uiteindelijk leidt dit tot minder ophanden werk voor de contractbeheerders. Als facturen en jaarstukken conform de eisen zijn, zijn er minder aanvullend onderzoek, minder terugvorderingen, minder verrekeningen en minder boetes nodig;
- Door rust en stabiliteit in het contractmanagement aan te brengen, kan er beter geprognosticeerd worden;
- Hiermee wordt de zekerheid op de uitgaven verhoogd (minder afwijkingen in de meerjarenbegroting);
- Het onderling vertrouwen tussen inkoper en zorgaanbieder neemt toe waardoor het makkelijker wordt om wijzigingen in de dienstverleningsovereenkomst te verwerken, indien nodig.
- Zorgfraude gaat vaak samen met ondermijnende activiteiten (witwasconstructies). Vermindering hiervan levert maatschappelijke baten op voor de samenleving als geheel.

De Regio heeft afgelopen jaren uiteenlopende bedragen teruggevorderd van zorgaanbieders. Het patroon is grillig. Van € 30.000 tot € 500.000 per jaar (Wmo en Jeugdwet). De effecten zijn vooral een verbetering van de kwaliteit van zorg. Daarnaast heeft handhaven een preventieve werking omdat zorgaanbieders nauwkeuriger gaan factureren.

Uit recent onderzoek¹¹ blijkt dat de landelijke schatting is dat er tussen de 3 en 10% van het totale budget voor de Wmo en Jeugdwet wegvloeit naar fraude. In 2020 en 2021 is in de Regio Gooi en Vechtstreek jaarlijks circa 100 miljoen euro uitgegeven aan de Jeugdwet en de Wmo (zie tabel op pagina 8).

In onze regio is het contractmanagement goed georganiseerd en de professionaliteit en deskundigheid is hoog. Desondanks zijn verbeteringen mogelijk zoals beschreven in dit rapport. Als we uitgaan van een schatting van 1 % in onze regio, zou dit dus betekenen dat er een bedrag van afgerond 1 miljoen euro niet wegvloeit naar onrechtmatige declaraties.

Varianten

In de tabel op de volgende pagina worden de impactvarianten beschreven in de rechter kolom. De varianten worden gekoppeld aan de geconstateerde knelpunten en mogelijke oplossingen.

We benadrukken dat dit een eerste inschatting is van verschillende uitvoeringsvarianten. Het is geenszins bedoeld als business case en bevat dan ook geen financiële uitwerkingen.

¹¹ Rapport Inspectie SZW 2021 – ‘Op Zoek naar de Heilige Graal - onderzoek naar de aard en omvang van fraude met zorggelden’.

Opdr. 2 / wat is niet goed belegd? (knelpunten)	Opdr. 3 / inh. keuzes om bestrijding te versterken (mogelijke oplossingen)	Opdr. 4 / impact-varianten
1 Regionale toetsing van lokale contracten maatwerkvoorzieningen.	Bij lokale inkoop altijd eerst regionale toetsing verrichten.	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
2 Regionale toetsing van PGB-aanbieders	Regionaal verantwoordingsprotocol toepassen bij PGB-aanbieders en lokale maatwerkvoorzieningen. Hiermee worden ze onderworpen aan strenge kwaliteitseisen door een professionele inkoop- en contractbeheerafdeling. Daarnaast kan actief ontmoedigingsbeleid ingezet worden voor PGB's. Deze poortwachtersfunctie kan worden ingevoerd voor eerste PGB-aanvragen.	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
3 Meer locatiebezoeken naast administratieve controles	Toezichthouder kwaliteit Jeugdwet aanvullen: De Regio verricht extra kwaliteitscontroles naast het wettelijke formele toezichthouderschap dat belegd is bij het IGJ	Uitbreiding capaciteit afdeling Inkoop en Contractbeheer.
4 Intensiveren cliëntenparticipatie	Inwoners meer gericht betrekken in de controle op levering en kwaliteit en klachtenmeldpunt meer onder de aandacht brengen. Hiermee worden onregelmatigheden opgespoord waarna gerichtere controles ingezet kunnen worden (beoordelingen, inzage in declaraties en klachtenmeldpunt).	Afhankelijk van de uitwerking (personele inzet, ICT en/of communicatie).
5 Intensiveren informatiedeling (tussen gemeenten en partners als de Regio, RIEC, IKZ, SR, IGJ)	Om ervoor te zorgen dat in- en uitgaande signalen ook terecht komen bij de partijen die ernaar dienen te handelen, dient er een structureel proces voor communicatie en afstemming ingericht te worden. Betrokken partijen zijn daarbij: de inwoners, consulenten/gemeente, regio/contractmanager, klachtenmeldpunt, toezichthouder, sociale recherche en overige stakeholders.	Het betreft vooral het aanpassen van de werkwijze. Efficiënter werken betekent tijdsbesteding aan de voorkant (delen van informatie), en levert tijdsbesparing op aan de achterkant. Daarom structureel geen extra kosten of capaciteit nodig. Wel incidenteel: voor het inregelen van werkwijze en convenanten (cf. AVG).
6 Structurele controle van jaarrekeningen	Het contractbeheer kan uitgebreid worden door jaarlijks terugkerende 100%-controles uit te voeren van de jaarstukken van de gecontracteerde zorgaanbieders. Hiermee kunnen diverse aspecten in beeld worden gebracht bij zorgaanbieders die een ingewikkelde juridische bedrijfsstructuur.	Afhankelijk van uitwerking (personele inzet en/of ICT).

7	Trainingen medewerkers (preventie, bewustwording, AVG-toepassing)	Het opleiden van medewerkers van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten zorgt ervoor dat medewerkers alerter worden op mogelijke signalen van fraude en misbruik.	De kosten voor trainingen voor alle regiogemeentes vallen binnen het gemeentelijk opleidingsbudget. Binnen het nieuwe overleg zorgfraude extra taken en mandaat opnemen waarin bijscholing vermeld wordt.
8	Capaciteitsuitbreiding Sociale Recherche / inzet Wmo/Jw.	De huidige dienstverlenings-overeenkomst Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek is qua capaciteit alleen gericht op de Participatiewet en dient uitgebreid te worden voor de extra taken rechtmatigheid Wmo en Jeugdwet.	Uitbreiding in capaciteit.
9	Intensiveren terugvorderingsbeleid	Om gebruik te kunnen maken van de bevoegdheid tot terugvordering (bij inwoners) op grond van de Wmo, dienen gemeentes beleid te ontwikkelen.	Geen aanvullende capaciteit nodig. Kan voorsnog gerealiseerd worden binnen de bestaande capaciteit voor beleidsontwikkeling en terugvordering bij de gemeenten.
10	In VNG/G40-verband lobbyen voor wijziging nationale wet- en regelgeving	Huidige wetgeving voorziet niet in mogelijkheden om moederholdings van zorg-BV's te controleren.	Geen aanvullende inzet nodig.

Toelichting bij de tabel:

- A. Verbeterpunten 7, 8, 9 en 10 zijn ook van toepassing op Diemen.
- B. Verbeterpunten 7,9 en 10 zijn specifiek voor de gemeenten.
- C. Verbeterpunten 5, 7, 9 en 10 vereisen weinig/geen aanvullende kosten want kunnen (grotendeels) worden gedekt vanuit bestaande budgetten/formatie.
- D. Verbeterpunten 1, 2, en 3 vragen extra capaciteit bij de Regio (inkoop en contractbeheer).
- E. Verbeterpunten 4 en 6 vragen extra investeringen in ICT en communicatie.
- F. Verbeterpunt 8 vraagt extra capaciteit bij de SR.

In bovenstaande toelichting wordt geen volgorde van belang weergegeven. Deze dient al uitgangspunt voor de discussie inzake het stellen van prioriteiten voor verder onderzoek / mogelijke aanpak.

Bijlage 1 Uitvraag aan gemeenten

In deze memo heeft de werkgroep beschreven hoe toezicht en handhaving is georganiseerd, op basis van de opgehaalde input. Hierbij zijn onderstaande vragen uitgezet bij de regiogemeentes:

- Wat doet uw gemeenten (lokaal) aan handhaving?
- Voor de Participatiewet; de Wmo; de Jeugdwet?
- Hoeveel uren/fte is er in uw gemeente per wet beschikbaar?
- Hoe zit uw gemeente mogelijkheden voor aansluiting op bestrijding van 'ondermijning'?
- Wat doet uw gemeente hier al aan?
- Hoe actief zet uw gemeente in op het opleggen van boetes? Beleid? Aantal uren-fte?
- Waar liggen voor u knelpunten?
- Wat zijn de uitgaven PGB en ZIN?

Bijlage 2 Voor- en nadelen van Open House

Methodiek

Inkopen volgens de *Open House*-methodiek heeft onmiskenbaar een aantal voordelen. Vaak wordt aangevoerd dat de keuzevrijheid van de cliënt zo groot mogelijk kan worden gehouden. De werkwijze met ontwikkeltafels voor en ook na het toelatingsmoment maakt het voor de gemeente mogelijk om met zorgaanbieders in gesprek te gaan en te blijven. De methodiek heeft echter ook een onmiskenbaar nadeel: het aantal toe te laten aanbieders is in principe onbeperkt. Immers: iedereen die aan de eisen voldoet en die akkoord gaat met de basis- en deelopereenkomst moet worden toegelaten. Dat heeft voor sommige gemeenten en regio's geleid tot letterlijk honderden aanbieders. Dergelijke aantallen maken het bijzonder moeilijk om goed contractmanagement te voeren; het overzicht raakt zoek. De ervaring is bovendien dat de altijd opgenomen extra instroommomenten leiden tot continue verdere aanwas van inschrijvers.

In de klassiek bestuurlijk aanbesteding werden maar weinig eisen gesteld aan de aanbieders. Op grond van het zogeheten Tirkkonen arrest ([ECLI:EU:C:2018:142](#)) is het echter inmiddels mogelijk om voor de toelating duidelijke eisen te stellen, en die ook te controleren (zoals omschreven bij punt 1 en 2). Ook is het mogelijk, en een veel gemeenten en regio's hebben dat al zonder veel ophef gedaan om het aantal instroommomenten voor nieuwe aanbieders te beperken, of om de instroom (tijdelijk) geheel stop te zetten. Na een kort geding dat de gemeente Almere heeft gewonnen is het ook duidelijk dat gemeenten bij latere instroomrondes als eis kunnen stellen dat een nieuwe aanbieder een aantoonbare toegevoegde waarde moeten hebben. Er zijn inmiddels duidelijke signalen dat sommige zorgbedrijven werken volgens een omgekeerde regiobinding: eerste wordt uitgezocht waar de toetredingsdrempel het laagst is. Vervolgens wordt (op papier) een locatie geopend. Dan volgt een aanmelding. De aanwas van aanbieders is op deze wijze in regio's met een 'open' Open House nog groter dan in andere regio's. Dit biedt minder betrouwbare aanbieders de kans om naar binnen te glippen bij de gemeenten en regio's waar de mogelijkheid om je in de massa te verschuilen het grootst is.

Gelukkig bevat Open House een regelmatig onderschat voordeel: de ingebouwde mogelijkheid om de voorwaarden en zelfs de overeenkomsten tussentijds te wijzigen. In vrijwel ieder overeenkomst Bestuurlijk Aanbesteden/Open House is de mogelijkheid opgenomen om, na voorafgaand overleg en met een tijdige aankondiging, zaken te wijzigen. Dat biedt de mogelijkheid om, met een goede voorbereiding, extra (kwaliteits)voorwaarden toe te voegen, een integriteitsprotocol in te bouwen, normen te stellen aan het onttrekken van geld aan de onderneming of voorwaarden te stellen aan extra instroom. Ook bij Bestuurlijk Aanbesteden/Open House overeenkomsten met een lange looptijd bestaat dus de mogelijkheid om tussentijds verbeteringen aan te brengen.

Overheden kunnen diensten bekostigen via subsidie of via inkoop. Inkoop kent twee vormen: overheidsopdrachten via aanbesteding of open-house. In de tabel op de volgende pagina worden de verschillen beschreven.

Subsidie	Overheidsopdracht	'Open House'
<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is weinig administratieve rompslomp, voor zowel gemeente als uitvoerende organisatie. 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De overeenkomst is afdwingbaar. • De gemeente kan sturen op inhoud en kwaliteit, door het opstellen van een programma van eisen en het stellen van gunningscriteria. • De gemeente kan met een overzichtelijk aantal partijen contracten afsluiten. 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanbestedingsregels zijn niet van toepassing, waardoor het inkoopproces minder administratie vraagt dan bij een aanbesteding. • De gemeente kan sturen op kwaliteit en inhoud. • De gemeente kan tussentijds een overeenkomst afsluiten met nieuwe zorgaanbieders.
<p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoering van de hulp is niet afdwingbaar. • De gemeente heeft weinig mogelijkheden om te sturen op bijvoorbeeld kwaliteit en inhoud. 	<p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor een overheidsopdracht gelden de Europese aanbestedingsregels. Dit vraagt een administratief proces van zowel de gemeente als de aanbieders. • De gemeente kan niet tussentijds een overeenkomst afsluiten met nieuwe zorgaanbieders. 	<p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gemeente heeft geen invloed op het aantal partijen waarmee zij een contract afsluit. • De gemeente moet tarieven vaststellen. • Er is veel contractmanagement nodig.

Bijlage 3 Overzicht van controles inkoop- en contractbeheer.

Er zijn naast de standaard systeemcontroles waaraan iedere declaratie wordt onderworpen ook tal van extra controles uit te voeren waarmee onregelmatigheden opgespoord kunnen worden, onderstaand een aantal voorbeelden welke door inkoop en contractbeheer worden uitgevoerd.

- Data analyses:
 - o bandbreedte analyses (wijkt de uitnutting van een aanbieder af ten opzichte van gelijke aanbieders.
 - o Uren analyse (komen de declaraties overeen met de urenadministratie van de aanbieder en zijn deze uren ook daadwerkelijk uitbetaald aan de medewerkers
 - o Dagbestedingsanalyse (sluiten de openingstijden van een organisatie aan bij de gedeclareerde uren).
 - o Afwijkende declaratiepatronen (inwoners zijn wel eens afwezig of ziek een gelijke uitnutting over een toewijzing is dan bijvoorbeeld onlogisch). Afwijkende kosten per inwoner.
 - o Themacontroles, zoals bijvoorbeeld verwijfsbriefjes aanwezig.
- Signalen of klachten vanuit inwoners (klachtenmeldpunt en clientervaringsonderzoeken), consultants of andere partners. Sluiten de declaraties aan bij deze signalen of klachten? Is de kwaliteit onvoldoende?
- Analyse op jaarrekening / jaarverslag.
- Materiele controles op locatie van de aanbieder. Onaangekondigde steekproef op de werking van het administratie systeem en de interne controles van een aanbieder.
- Contractgesprekken middels een gestructureerde vragenlijst over de interne organisatie.
- Controle op onderaannemers, opleidings- en personeelseisen.
- Naleving van de contractuele voorwaarden, zoals uitbetaling conform cao en kwaliteitskeurmerken.
- Externe accountantsverklaring van aanbieders met een regionale productie van 1 miljoen euro of meer.
- Kostprijsonderzoeken en doorlopende monitoring van ontwikkelingen, AmvB wmo en reële prijzen.
- Afstemming C&A team ter voorkoming van onnodig lange behandeling.

Bijlage 4 Bronnen

Hieronder volgt een opsomming van rapporten die geraadpleegd zijn tijdens dit onderzoek.

- Rapport VNG Naleving - "Een wereld te winnen"
In juni 2020 verscheen het rapport "Een wereld te winnen" ([klik hier](#)) over zorgfraude (Wmo en Jeugdwet) in opdracht van VNG naleving. Het rapport beschrijft o.a. dat het voor zorgaanbieders gemakkelijk is om zorgfraude te plegen, terwijl het moeilijk is voor gemeenten om onrechtmatigheden in de besteding van zorggeld aan te tonen. De conclusies uit het rapport werden herkend in het onderzoek dat het Regionaal Team Ondermijning (RTO) van het RIEC Midden-Nederland het afgelopen jaar heeft gedaan naar het speelveld van zorgfraude.
- Rapport Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd (IGJ) - "Wmo toezicht 2020"
In september 2021 verscheen de publieksversie van het rapport "Wmo toezicht 2020" ([klik hier](#)) van de Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd (Ministerie VWS).
- Rapport Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd (IGJ) - "Wmo toezicht 2019"
In oktober 2020 verscheen de publieksversie van het rapport "Wmo toezicht 2019" ([klik hier](#)) van de Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd (Ministerie VWS). Hierin stond dat het toezicht van gemeenten op de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) 2015 nog altijd onvoldoende is en op punten zelfs slechter wordt. Dit leidde tot raadsvragen ([klik hier](#)) in Hilversum op 17 december 2020. Die regionaal zijn afgestemd.
- Rapport Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ) - "Verwevenheid zorg & criminaliteit"
In december 2020 verscheen het rapport "Verwevenheid zorg & criminaliteit" ([klik hier](#)) van het IKZ. Dit leidde tot raadsvragen ([klik hier](#)) in Hilversum op 18 januari 2021, die regionaal zijn afgestemd.
- Rapport Inspectie SZW – "Op zoek naar de heilige graal. Een onderzoek naar de aard en omvang van fraude met zorggelden."
In maart 2021 verscheen het rapport "Op zoek naar de heilige graal" ([klik hier](#)) van de Inspectie SZW.
- Rapport CCV – "Prioritering bij toezichthouders. Een onderzoek naar risicogestuurd toezicht."
In 2020 verscheen in opdracht van Handhaving en Gedrag het rapport "Prioritering bij toezichthouders" ([klik hier](#)). Handhaving en Gedrag is een interdepartementaal samenwerkingsprogramma en opdrachtgever voor gedragswetenschappelijk onderzoek, relevant voor handhaving en naleving van regelgeving. Het programma bouwt aan wetenschappelijke kennis over mechanismen die ten grondslag liggen aan naleving of overtreding van regelgeving en de wijze waarop de overheid dit gedrag kan beïnvloeden.
- Rapport Algemene Rekenkamer 'Een zorgelijk gebrek aan daadkracht' (april 2022)
(<file:///C:/Users/frgro/Downloads/rapport+Een+zorgelijk+gebek+aan+daadkracht.pdf>).
Dit betreft een rapportage naar de effectiviteit van fraudebestrijding.